

SUALTI KÜLTÜREL MİRASI VE DENİZDE BİLİMSEL ARAŞTIRMALARIN HUKUKİ REJİMİ KONULU ULUSLARARASI ÇALIŞTAY

Ebru ÖZTÜRK* ve Kerim Tuncer SARIKAVAK*

Ankara Üniversitesi, Deniz Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi (DEHUKAM), 2016 yılında Başbakanlık Tanıtma Fonu desteği ile gerçekleştirdiği “Denizaltı Kablo ve Boru Hatlarının Hukuki Statüsü” konulu ilk uluslararası çalıştayı ardından 4-5 Ekim 2018 tarihinde Bodrum-Muğla’da, Uluslararası Deniz Hukuku Enstitüsü (IMLI) ve Virginia Üniversitesi, Deniz Hukuku ve Siyaseti

Araştırma Merkezi (COLP) ile müşterek organize edilen “Sualtı Kültürel Mirası ve Denizde Bilimsel Araştırmaların Hukuki Rejimi” konulu uluslararası çalıştayı gerçekleştirilmiştir. Çalıştay, T.C. Kalkınma Bakanlığı, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu ve UNESCO Türkiye Milli Komisyonun destekleriyle icra olunmuştur. Çalıştaya DEHUKAM tarafından davet edilen Genel Müdürlüğümüzden de katılım sağlanmıştır. Alanlarında uzman yerli ve yabancı konuşmacıların, farklı ülkelerdeki deniz hukuku ve su altı kültürel mirası hakkında değerlendirmelerde bulunduğu çalıştay, 2018 Avrupa Kültürel Miras Yılı kutlamalarına Türkiye’nin katkısı açısından da ayrıca önem taşımaktadır.

* Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Deniz Araştırmaları Dairesi, Ankara

Ülkemiz toprakların hem üstünde, hem kıyısında, hem de denizlerinin derinliklerinde çok az ülkenin sahip olabileceği kültürel miras değerleri vardır. Yüzyıllarca denizler tarafından korunan kalıntılar dalış teknolojisindeki gelişmeler sonrasında çok daha kolay ulaşılabilir ve zarar görebilir hale gelmiştir. Arkeolojik mirasın talan edilmesi ve dağıtılması günümüzde sadece karalarda değil, sualtında da yaşanmaktadır.

Birçok ülke kara üzerinde bulunan miraslarını daha iyi korumak için adımlar atmış olsalar da sualtındaki kültürel mirasın büyük bir kısmı halen korunmasız bir şekilde kalmaktadır. Sualtı mirasların korunması için bütün ülkelerin ortak çalışma yapması ayrıca önem arz etmektedir. Dolayısıyla sualtı kültürel miraslar üzerine bilimsel araştırmaların hukuki boyutunun incelendiği, dünyanın birçok yerinden 30 ülkeden konusunda uzman yaklaşık 100 bilim insanının katıldığı çalıştayda deniz hukuku açısından önemli değerlendirmeler yapılmıştır.

28 Mart 2017 tarihinde Genel Müdürlüğümüz ile DEHUKAM arasında imzalanan "Deniz Hukuku Alanında İşbirliği Protokolü" kapsamında davet edilen çalıştaya Genel Müdürlüğümüzü temsilen Deniz Araştırmaları Dairesi Başkanı Kerim Tuncer Sarıkavak ve Jeoloji Yüksek Mühendisi Dr. Ebru Öztürk katılmışlardır.

Çalıştay programı kapsamında Kurumumuza ayrılan konuşma bölümünde Dr. Ebru Öztürk tarafından MTA Genel Müdürlüğünün ve ORUÇ REİS araştırma gemimizin tanıtımı ile deniz araştırmaları faaliyetlerimizi içeren İngilizce bir sunum gerçekleştirilmiştir.

ORUÇ REİS araştırma gemisi dünyada mevcut diğer konvansiyonel sismik araştırma gemilerinden farklı olarak 2 ve 3 boyutlu sismik (jeofizik) ekipmanın yanı sıra deniz tabanında ayrıntılı incelemeler yapmak amacıyla üzerinde kamera ve çeşitli sensörleri olan uzaktan kumandalı su altı aracına (ROV), deniz tabanı haritalama (hidrografik) sistemlerine, gravite, manyetik, yüksek ayırmımlı sığ sismik cihazlarına, deniz tabanından 18 metre uzunluğa kadar numune alabilen karotiye, deniz suyunun fiziksel ve kimyasal özelliklerinin belirlenmesine yarayan (oşinografik) ekipmana sahip ender özelliklerde tam donanımlı ve çok amaçlı araştırma gemisidir. Bu özellikleri ile gemimiz uluslararası ilgili kurum, kuruluş ve platformlar tarafından da dikkatle takip edilmektedir. Çalıştay boyunca ORUÇ REİS araştırma gemimizin maketi de oturma salonunda sergilenmiş olup, katılımcılar tarafından oldukça ilgi çekmiştir. Gemimizle ortak projeler yapılmasına yönelik çeşitli talepler tarafımızca iletilmiştir.

Çalıştay kapsamında "Türkiye'nin Mavi Mirası" başlıklı sualtı arkeolojisi fotoğraf sergisi de gerçekleştirilmiş olup, 2005 yılında başlatılan

Türkiye Batık Envanteri Projesi (TÜBEP) kapsamında çekilen binlerce fotoğraf arasından seçilen 51 fotoğraf sergilenmiştir.

